

‘Geef ons wat meer ruimte’

Twee vrouwelijke regisseurs debuteren dit seizoen bij Toneelgroep Amsterdam. Julie Van den Berghe en Susanne Kennedy brengen klassiekers op hun eigenzinnige manier.

tekst LORIANNE VAN GELDER foto's JAN VERSWEYVELD

Julie Van den Berghe (32) had het in 2010 na haar afstuderen aan de regieopleiding in Amsterdam meteen voor het kiezen. Ze won de Ton Lutz Prijs voor beste regie voor de voorstelling *Coupe* en had daarmee een uitstekend visitekaartje voor de theaterwereld afgegeven. Nu is ze vaste regisseur bij NTGent, gastregisseur bij de Münchner Kammerspiele en regisseur bij het regietalenttraject TA-2 van Toneelgroep Amsterdam in samenwerking met Frascati-producties.

Hoe ben je bij Toneelgroep Amsterdam terechtgekomen?

“Toen ik net van school kwam vroeg Ivo van Hove me al. Maar ik was er nog niet klaar voor. Ik wilde ook graag naar huis, naar Gent, waar ik vandaan kom. Theatergezelschap NTGent had me ook gevraagd, ik heb toen voor hen gekozen. Ik heb wel altijd contact gehouden met Ivo. Hij zei: de deur blijft op een kier. Nu, bijna vier jaar, later had ik er wel zin in. Ik ben er klaar voor.”

Waarom was je er niet klaar voor?

“Ik wist nog niet echt wat voor regisseur ik was en Toneelgroep Amsterdam leek me zo groot en intimiderend. Ik had destijds meer de behoefte in een vertrouwde omgeving te zijn en NTGent was daar toen beter voor.”

Bij je afstuderen kreeg je veel aanbiedingen. Hoe was het om als beginnend regisseur zo gefêteerd te worden?

“Vleiend, maar ook lastig. Kiezen is ook een beetje verliezen. Als iemand je één goed voorstel doet, dan ga je daar op in. Als je de keuze hebt, maakt het dat ook moeilijker. Ik heb veel geluk gehad, maar ik moet er ook keihard voor blijven werken.”

Immiddels heb je bij een keur aan vooraanstaande gezelschappen geregisseerd: bij het Noord Nederlands Toneel (NNT), NTGent en de Münchner Kammerspiele. Hoe word je als nieuwkomer ontvangen?

“Heel goed eigenlijk. Ze denken meestal: die persoon zal hier wel uitgenodigd zijn met een reden, dus dat vertrouwen we wel.”

Kun je je stijl van regisseren omschrijven?

“Ik zie mezelf niet bezig, dus ik vind

het moeilijk om daar iets over te zeggen. Natuurlijk zijn mijn acteurs en

ik het soms oneens, maar dat is logisch, want we zijn allemaal mensen. Ik werk heel intuïtief. Dat voelt vrij voor acteurs, maar ik kan me ook voorstellen dat het een soort omgekeerde claustrofobische reactie oproept. Ik laat mensen net iets langer in een soort vijver zwemmen, waardoor ze nog niet gelijk weten waar het naartoe gaat. Maar ik weet dat zelf ook vaak nog niet. Ik bereid me wel voor, maar de voorstelling ontstaat pas op de vloer, met z'n allen.”

Het zijn vooral de blanke mannen van in de vijftig en zestig die aan het roer van de grote gezelschappen staan. Waar blijven de vrouwelijke opvolgers?

“Het lijkt soms een beetje monopolistisch in die zin. Er zijn misschien nog te weinig vrouwelijke leidinggevers. Maar er zijn ook veel andere dingen in de theaterwereld die mogen veranderen. Ik ben bijvoorbeeld 32, maar je blijft tot je zestig bent ‘een jonge maker’. Ik wil niet pretentius overkomen, want ik ben pas drie jaar bezig, maar ik heb al voorstellingen gemaakt in de grote zaal. En toch blijf je altijd onder het deksel van ‘jonge maker’ geschoven worden. Stilaan mag er wel wat meer ruimte komen: letterlijk en figuurlijk. Hup, wel de grote zaal in, en ook op je bek mogen gaan. Dat geldt in het algemeen, en gaat niet per se over vrouwelijke regisseurs.”

Zie je jezelf ooit als directeur van een groot gezelschap?

“Zeker ooit. Over een jaar of zeven denk ik. Dan ben ik 39. Maar eerst nog een beetje oefenen. Andere vrouwen doen het ook al: Ola Mafaloni leidt het NNT in Groningen en Alize Zandwijk het Ro Theater in Rotterdam.”

Waarom kies je Bloedbruiloft van Federico Garcia Lorca voor je debuut bij Toneelgroep Amsterdam?

“Ik vind Lorca een enorm mooie schrijver. Ik houd van de symboliek en poëzie in zijn werk. Ik wilde *Het huis van Bernarda Alba* doen, maar er was in relatief korte tijd niet aan zo veel actrices binnen Toneelgroep Amsterdam te komen – er zitten elf vrouwelijke personages in. *Bloedbruiloft* vond ik een mooi alternatief. Het is fascinerend wat familiebanden doen, die gecompliceerde, unieke band. Het stuk gaat voor mij over een familiegemeenschap die zo erg vasthoudt aan een bepaalde moraal dat ze zichzelf en elkaar verstikt. En het gaat over de liefde natuurlijk.”

Je begon ooit als actrice, waarom wilde je regisseren?

“Ik vond op toneel staan toch te naakt, te griezelig. En regisseren is het maken van een kleurplaat én die mogen inkleuren én nog een andere kleur eroverheen. Je mag over een geheel beslissen. En als het goed gaat, is het als magie.”

Bloedbruiloft van Federico Garcia Lorca, van 28/11 tot 14/12 in Theater Frascati.

‘Ik ben 32, en je blijft de ‘jonge maker’; dat mag wel veranderen’

30

Julie Van den Berghe: 'Ik bereid me wel voor, maar de voorstelling ontstaat pas op de vloer, met z'n allen.'